

vrhu in led se naredi le po vrhu vode in vodo celo brani, da globočje ne zmrzne. Ko bi pa mrzlejšje vode bile vedno težje, bi pale vsled tega vedno na dno. Vode bi od dna zmrzavale in zmrzavale tako dolgo, da bi do vrha premrznile. V taki vodi bi potem poginile vse ribe, ker bi zmrznile. Poleg tega tudi take vode se le počasi odtajale.

Zgornja gorkejša voda bi vedno ostajala na vrhu in bi zatorej se kaj počasi razširjala gorkota v nižje sloje vode, ker voda slabo vodi gorkoto. Prav lahko rečemo, da bi se globokeje vode ne otajale niti v najgorkejšem polletju. Imeli bi povsod podobne razmere, kakor so v sibirskih močvirjih. Nekatera teh močvirjih so jako globoko zmrznela v nenavadno hudih zimah, ki so nekaj bile še hujše, kakor sedaj. Nikdar se taka močvirja popolnoma ne otajajo. Po letu raste po teh krajih semtertja rž in pšenica, ali če koplješ kake štiri čevlje v zemljo, pa zadeneš na led. Vsled tega v teh krajih ne vspevajo drevesa, ki imajo globoke korenine.

Podobne razmere kakor pri vodi, opažajo se pri nekaterih kovinah, ko prehajajo iz svojega tekočega stanja v trdo obliko. Zaradi tega plava strjena kovina na raztopljeni.

Včasih se opazi, da se tudi na dnu vode zares nareja led. Te prikazni pa dosedaj znanost ni mogla povsem povoljno pojasniti. Nekateri so trdili, da preohlajena voda pride v dotiko z dnem in nakrat zmrzne in se kako prime tal, da se ne more povzdigniti na površje. Čudno bi ne bilo, da bi preohlajena voda nakrat zmrznila, ko pride na dnu reke s kako trdno stvarjo v dotiko. Samo tega ni lahko pojasniti, kako da tako preohlajena voda pride do dna.

Voda se rada ne ogreje. Treba je štiri do petkrat toliko gorkote, ako hočemo vodo za jedno stopinjo ogreti, nego je je potrebno, da ogrejemo za jedno stopinjo jednaki del trde zemlje. Ravno tako se pa tudi voda hitro ne shladi. Oddati mora od sebe štiri- do petkrat toliko gorkote, kakor suha zemlja. Od tod prihaja, da vodni kraji imajo mnogo enakomernejše podnebje, nego suhi. V vročih deželah se suha zemlja včasih razbeli celo do 80°, ali morje pa v teh krajih nima nikdar nad 30° gorkote, navadno pa še nekaj manj. Podnebje pri morskih krajih in na otocih je mnogo enakomernejše, nego pa v krajih od morja oddaljenih.

Udsire v Norvegiji leži daleč proti severu ali vendar nima razmerno tako hudih zim nego drugi tako daleč na severu ležeči kraji, ob enem pa tudi vročih poletij. Razlika gorkote mej najvročejšim in najmrzlejšim mestecem, je samo 13°, dočim je ta razlika Irkucku v Sibiriji štirideset stopinj.

Ta razlika mej primorskim in suhozemnim podnebjem vpliva jako na razvoj rastlinstva v raznih krajih. V Angliji imajo skoro vse leto lepo zeleno, dočim v mnogo južnejših krajih po zimi leži sneg in zmrzuje. Vinska trta pa ne rodi v Angliji, ker ni v nobenem meseci toliko gorkote, da bi dozorelo grozdje. V Sibiriji daleč

proti severu prideljujejo rž in pšenico, da si je srednja letna gorkota teh krajev okrog ničle ali pa še precej pod ničlo, zato pa imajo gorka, da rekli bi vroča, poletja, v katerih žita dozore. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Striženje konj. Angleški profesor Ferdinand Smith je preiskal pot konj in se prepričal, da je v potu precej organskih snovij in iz tega je sklepal, da konji zgube mnogo na svoji moči. Smith priporoča striženje konj. Ostriženi konj se tudi manj prehladi, kakor pa neostriženi, ki se z mokro dlako povrne v hlev in večkrat mine več ur predno se posuši. Neki skušeni zdravnik je izjavil, da striženje konj več pomaga, nego $\frac{1}{2}$ kilograma žita slednji dan.

Rahljanje zemlje po polivanji. Kadar moramo zaradi velike suše močno polivati, se zemlja jako skrči in treba jo je zrahljati. Rahljati se pa ne sme ali k večjemu sme jako rahlo, dokler se niso dobro vkoreninile mlade rastline.

Poučni in zabavni del.

Slovenska Matica

je imela dne 17. maja 1894. svoj občni zbor, na katerem je marljivi društveni tajnik gospod Evgen Lah poročal o delovanju odborov v minoli društveni dobi od 1. junija 1893. do 30. aprila 1894. Odbor je imel v tem času pet sej. Novih društvenih pravil, potrjenih po lanskem občnem zboru, je dal odbor tiskati 4000 izvodov. 1600 izvodov se je že razdelilo mej društvenike, druge pa dobe novi v prihodnjih letih pristopivši udje. Nadalje posnamemo iz tajnikovega poročila, da je odbor v prvi seji po občnem zboru se ustanovil in končno odobril književni program 1893. I. V decembrovi seji se je odbor poglavito posvetoval o tiskarskih, pisateljskih in korektorskih nagradah in napravil nekaj bistveno različnih sklepov, po katerih se bo tudi v prihodnje o tej stvari ravnal. V marcijevi seji je odbor razvil svoj načrt za letošnje društvene knjige, v aprilovi je pa odobril gospodarski program in pa načrt novemu pravilnemu redu.

Gospodarski in književni odsek sta se sešla vselej, kedar je nanesla potreba, da preudarita in priporočata v svoje področje spadajoče stvari odboru v sprejem in potrdilo z dotičnimi nasveti.

Društvene knjige za leto 1893. so se bile zaradi nepričakovanih zadržkov nekoliko zakasnile. Zato so bili društveniki za svoje čakanje odškodovani z dobrimi knjigami. Matica je izdala lani 55 tiskovnih pól raznovrstnega gradiva: Navadni Letopis z 20 pólami; II. del Goriške prof. Rutarja v obsegu 8 tiskovnih pól z goriško zgodovino, in II. zvezek imenitne povesti „Z ognjem in mečem“. Knjig se je tiskalo prvih dveh po 2500, zadnje pa po 2700 iztisov. Prvi dve knjigi sta do malega vže pošli, povesti „Z ognjem in mečem“ je pa obeh zvezkov še vedno lahko dobiti precejšnje število.

Tudi letos izda „Matica“ pred vsem troje društvenih knjig, namreč: 1.) „Letopis za l. 1884“. Urednik mu bode odbornik prof. Bartel; obliko bode imel isto, obseg